

A photograph of a young man with short brown hair and a black jacket, seen from the side, looking at an elderly man. The elderly man has a long white beard and is wearing a light-colored, textured jacket. He is gesturing with his hands while speaking. They are sitting at a wooden table with a chessboard. The chessboard is set up with various pieces, including pawns, knights, and kings. In the background, there is a window with colorful triangular bunting hanging from it. The overall atmosphere is warm and engaging.

SOL Durf(t) te leren!

door te doen, te netwerken en te blokken

Creative oplossingen voor én met ouderen

Jeugd leert de
vaardigheden
van de toekomst

Sleutelfiguren in de
wijk ondersteunen
bij opvoeding

Jaaroverzicht 2021

“

*Samen Ondernemend
Leren. Wij leren met
name door te doen en
onself en anderen uit te
dagen hoe het beter kan.*

Leren zit in ons DNA

Voor u ligt het SOL Jaarverslag van 2021: het sluitstuk van onze naamstelling. Want waar het thema van ons jaarverslag in 2019 'Samen' was en in 2020 'Ondernemend', kiezen we dit jaar voor het thema 'Leren'. Leren zit in ons DNA. We leren door te durven doen, met als basis het leermodel van Charles Jennings. Leren doen we continu. Zéker in een jaar dat opnieuw in het teken stond van corona.

Hoopten we bij de start van het jaar dat de pandemie snel achter ons zou liggen, al snel bleek ook 2021 een jaar vol coronaperikelen. Kinderen en jongeren volgden thuisonderwijs, de deuren van de Huizen van de Wijk stonden minder vaak open voor bewoners dan gewenst, en ouderen

durfden vaak nog steeds niet naar buiten. Ze zaten letterlijk achter de geraniums. Er werd een extra beroep gedaan op de expertise van onze Ouderen Maatschappelijk Werkers. Samen zochten zij naar creatieve oplossingen en manieren om deze ouderen alsnog te bereiken. De wisselende coronamaatregelen

vroegen ook om creativiteit van ons lerend vermogen. Hoe konden we in coronatijd blijven leren én vooral ook anderen laten leren? In dit jaarverslag laten we zien dat we onszelf én anderen zijn blijven uitdagen om te durven doen.

Zo ontwikkelden we de 75+ Dialoogtafel en de DigiKoffer, om in te spelen op de echte wensen en behoeften van ouderen. We openden de SOL Academy Makerspace, om kinderen de vaardigheden van de toekomst te leren. We rolden Weerbaar Opvoeden uit, om ouders met diverse achtergronden te leren zichzelf én hun kinderen weerbaarder te maken. We organiseerden wekelijks een vangnetwerk voor kwetsbare bewoners in Noord. En nog zoveel meer.

“ *Al werkend blijven we leren en steeds verbeteren.*

Kortom: er gebeurde weer veel in 2021! Al werkend bleven we leren en steeds verbeteren. Door te onderzoeken hoe het beter kan, door fouten te durven maken en door te vallen en weer op te staan.

2022 wordt opnieuw een spannend jaar. SOL groeit verder! Met passie en lef gaan we verder met waar we mee bezig waren in Rotterdam, Leiden, MVS en Ridderkerk. En met passie en lef zetten we ons in voor de nieuwe welzijnsopdracht in Rotterdam. Niet alleen in Noord, maar ook in Feijenoord en IJsselmonde.

SOL Durf(t) te doen!

*Ivo Brandsen en Btisame Boudhan,
directie SOL*

Inhoudsopgave

Diverse interviews
en nieuwsflitsen
van onze thema's:

SOL DURF(T) TE
DOEN

06

Hoe leren wij
door te doen?

SOL DURF(T) TE
NETWERKEN

18

Hoe leren wij
van anderen?

SOL DURF(T) TE
BLOKKEN

28

Hoe leren wij van
formele trainingen?

12 Welzijn in Rotterdam

16 Ouderen
Maatschappelijk Werk

22 Spin in 't Web

24 Samen Leren/Opstapje

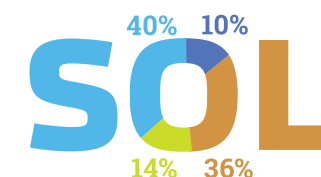
34 Schoolmaatschappelijk
Werk

36 Ouderenwerk
van SOL

38 SOL in Leiden

42 Onze cijfers

SOL Durf(t) te leren

Leren zit in ons DNA. Leren doen we continu. En we stimuleren anderen om dat ook te doen. Bij SOL zijn we ervan overtuigd dat we vooral leren door te durven doen. Door te onderzoeken hoe het beter kan, door fouten te durven maken en door te vallen en weer op te staan. Al werkend leren en steeds verbeteren is de norm.

W e zijn niet alleen van onszelf een lerende organisatie, maar overal waar wij werken zijn we ook onderdeel van een lerend netwerk. We bespreken hoe het gaat, wat de visie en kennis van onze partners zijn, wat nodig is, en hoe het beter kan. Wij leren van onze gesprekken en evaluaties met wijkpartners en bewoners.

Het leermodel van Jennings

In onze visie op leren, baseren we ons op het 70:20:10 leermodel van

de Amerikaan Charles Jennings. Volgens Jennings leren wij als mens op 3 manieren: 70% leer je door te doen, 20% leer je van anderen en 10% leer je door formele trainingen.

In dit jaarverslag laten wij zien hoe we als SOL leren en anderen stimuleren om dat ook te doen. We maken hierbij onderscheid in drie - op Jennings gebaseerde - leerfasen. Deze leerfasen vind je verspreid door het jaarverslag terug en zijn te herkennen aan de bijbehorende labels:

Leermodel van Jennings:

‘Ouderen geven zelf aan wat ze willen’

Inspelen op de echte wensen en behoeften van ouderen.

SOL en Stadstrainers bundelden in 2021 hun kennis en ervaring op dit vlak. En zo ontstond zowel de 75+ Dialoogtafel als de DigiKoffer. Rik Moonen, directeur Stadstrainers, en Ivo Brandsen, directeur SOL, over hun samenwerking.

Rik: “Steeds minder ouderen vinden het prettig om een uitgebreide vragenlijst te moeten beantwoorden. Daarom zocht SOL naar een andere manier om gesprekken te voeren met ouderen, aanvullend op de 75+ huis-

bezoeken. Over die vraag zijn wij met elkaar gaan brainstormen. Want onze werkwijze is gelijk aan die van SOL: niet over maar met ouderen. Met als doel: een gesprek waarbij ouderen zelf de regie hebben. Zo ontstond de 75+ Dialoogtafel met daarop verschillende objecten, zoals een huis (huisvesting), wielen (mobiliteit), een spaarvarken (financiën), een hart (mantelzorg) en menselijke figuren (netwerk).”

Ivo: “Naast de Dialoogtafel ontwikkelden we samen ook de DigiKoffer. In onze dagelijkse werkwijze bemerkten we dat ouderen weinig kennis hebben van e-health oplossingen. Daardoor is de behoefte ook niet groot, terwijl deze producten hen het leven makkelijker kunnen maken. Het gaat vaak om simpele zaken, bijvoorbeeld een deurbel met

geluid en licht, een elektrische blik-opener of een tandpastadispenser. Via Stadstrainers dachten ouderen mee met de ontwikkeling ervan. Hun namen staan op de DigiKoffer, want wij zijn ze hiervoor zeer erkentelijk.”

Rik: “Het allerbelangrijkste is om echt aan te sluiten en contact te maken met ouderen. Dan zie je veel beter wat zij nodig hebben en wat in hun ogen bijdraagt aan prettig ouder worden.”

Ivo: “In de Dialoogtafel én in de DigiKoffer, zie je dat ook terug. Onze ouderenwerkers Anita Kornman en Ilona van der Hoeven ervaren dagelijks hoe fijn ouderen het vinden om zelf het gesprek te bepalen. Zo pakte een vrouw twee menselijke figuren van de tafel en vertelde over het verlies van haar dochter. Ze zei daarover:

“Dit heb ik nog nooit met iemand gedeeld. Ik voel me zo opgelucht dat ik het heb kunnen vertellen.”

Rik: “In coronatijd werd het meedoen en -denken wel lastiger. Toch hielden we contact met de ouderen en in de periodes dat het mocht, nodigden we ze weer uit.”

Ivo: “Op welke manier dan ook: onze medewerkers bleven in contact met de ouderen. Want corona zorgde ervoor dat een groot aantal ouderen zich afsloot van de buitenwereld. De preventieve dagbesteding als het Krachthuis en het Geheugenpaleis mochten gelukkig wel open blijven, aangepast aan de op dat moment geldende maatregelen. En voor onze Ouderen Maatschappelijk Werkers gold de regel: ga vooral op huisbezoek als het nodig is.”

NIEUWSFLITSEN – 2021

deel
1

Een overzicht van SOL-nieuws rondom het **thema doen** in 2021 — Hoe leren wij door te doen en hoe stimuleren wij anderen om dat ook te doen?

foto: Johannes Odé

Opening SOL Academy Makerspace

Eind september opende wethouder Judith Bokhove de SOL Academy Makerspace: Een plek om talenten te ontdekken én ontwikkelen.

De SOL Academy Makerspace is een ruimte waarin we basisschoolleerlingen de vaardigheden van de toekomst leren, zoals digitaal ontwerpen, 3D-printen,

programmeren en robots bouwen. Aan leerlingen van de Hildegardisschool de eer om de Makerspace als eerste in gebruik te nemen. Enthousiast gingen zij,

onder begeleiding van Bouw je BEP, hun eigen 3D-sleutelhanger ontwerpen en printen. Een hoop enthousiaste reacties toen de eigen ontwerpen beetje bij beetje uit de printer kwamen rollen!

Stimuleren van talenten

Onze visie is dat elk kind talent heeft en kan uitgroeien tot een kansrijke en succesvolle jongvolwassene. Dat klinkt in theorie eenvoudig, maar de praktijk is weerbarstiger. Bij sommige kinderen gaat dit om uiteenlopende redenen niet vanzelf. Juist zij hebben een steuntje in de rug nodig. Vanuit die gedachte is de SOL Academy ontstaan. De SOL Academy draagt op een positieve manier bij aan de talentontwikkeling van het kind. Het doel? Verbeterde schoolkansen, meer zelfvertrouwen, voorkomen van schooluitval en schoolvertraging en het versterken van de opvoedondersteuning. De kinderen, maar ook hun opvoeders, krijgen meer handvatten om uit te groeien tot zelfstandige volwassenen in een maatschappij die heel veel van hen vraagt.

Leren in je Wijk

Begin september zijn we in 6 wijken van Leiden gestart met Leren in je Wijk. Een project waar kinderen van groep 7/8 en klas 1/2 rustig hun schoolwerk kunnen maken.

Medewerkers van SOL, stagiaires, vrijwilligers en partners staan klaar om de kinderen te ondersteunen en te leren leren: plannen, werkstukken maken, presentaties geven, etc. Voor vakinhoudelijke kennis zetten we vrijwilligers in, zoals een oud wiskundeleraar die met een aantal leerlingen 1-op-1 werkt om hun wiskunde onder de knie te krijgen. In 2022 hopen we deze poule uit te breiden met studenten, door een samenwerking met studentenvereniging Minerva. We begonnen het project met een profiel op papier en hebben nu een prachtige basis gelegd. In Noord zijn we zelfs al een tweede groep gestart, die gekoppeld is aan de Sporttuin en die Bewegend Leren maximaal inzet door de samenwerking met de sportcoaches van Incluzio.

De Onvergetelijke Wandeling

De Onvergetelijke Wandeling: een duurzame match tussen een wijkbewoner met geheugenproblemen of beginnende dementie en een wandelmaatje. Een match waarin jong en oud leren van elkaar door fysiek bezig te zijn. En een match waarbij het wandelmaatje gezelschap biedt en voor de wijkbewoner een motivatie is om minimaal wekelijks een wandeling te maken.

We zijn dit project gestart met als doel gezelschap en motivatie voor ouderen om wekelijks te wandelen, ontlasting van de mantelzorgers, duurzame binding met vrijwilligers en het ontwikkelen van een interventie die breed uitgezet kan worden in Rotterdam. Bij het maken van de match focussen we op gedeelde wensen, hobby's of passies. Doordat wandelmaatjes tijdens het wandelen 1,5 meter afstand kunnen bewaren, was De Onvergetelijke Wandeling ook in het coronajaar 2021 een gezonde activiteit voor lichaam én geest.

Door De Onvergetelijke Wandeling hebben we nu een beter beeld van de bevorderende en belemmerende factoren bij het werven, matchen en begeleiden van vrijwilligers en de doelgroep ouderen met geheugenproblemen en beginnende dementie. De Hogeschool Rotterdam deed in 2021 onderzoek naar het project en heeft onze ervaringen getoetst en een aantal wandelkoppels geïnterviewd. Op basis van de resultaten en onze ervaringen volgt in 2022 een handboek met hierin een beschrijving van de interventies en de 'lessons learned'. Zo kan de interventie breed ingezet worden in Rotterdam!

SOL DURF(T) TE DOEN

Ouderen in de Focusgroep denken mee over de inhoud van de DigiKoffer.

SOL presenteert de eerste DigiKoffer

Na een kijkje in het dagelijks leven van ouderen, was het zover: in juli presenteerden we de DigiKoffer. Een koffer vol handigheidjes en e-health producten voor ouderen.

Vandaag de dag zijn er veel handige hulpmiddelen en e-health producten op de markt, die het langer thuis wonen voor senioren een stuk makkelijker maken. Met de DigiKoffer kunnen Rotterdamse ouderen hier op een laagdrempelige manier mee kennismaken. Op donderdag 8 juli presenteerden we in Huis van de Wijk de Banier met trots het eerste

exemplaar van de DigiKoffer aan de ouderen die hebben deelgenomen aan de focusgroep.

Om de e-health producten in de DigiKoffer af te stemmen op de doelgroep, riepen we een focusgroep in het leven, bestaande uit voornamelijk ouderen. In zes bijeenkomsten namen we een kijkje in hun dagelijks leven: hoe ziet hun dag eruit? Welke obstakels komen zij tegen? Waar hebben ze behoefte aan? Samen bepaalden we vervolgens de inhoud van de koffer. Inmiddels is de koffer goed gevuld met onder andere een elektrische blikopener, deurbel met geluid en licht, slaapcomputer, tandpastadispenser en sleutelzoeker.

75+ Dialoogtafel on Tour

Tijdens de Week tegen Eenzaamheid in het najaar van 2021 gingen we 'on tour' met de 75+ Dialoogtafel.

Voorzien van een bakfiets met tafel en stoelen gingen we 'on tour' naar het Eudokiaplein om in gesprek te gaan met ouderen. Er kwamen een aantal mooie gesprekken op gang. Niet alleen met ouderen, maar ook met een hulpverlener, een muzikale buurtbewoner en twee wijkagenten.

Aan tafel met...

In de video 'Aan tafel met...' laten we horen en zien wat de tafel doet en be-

tekent voor ouderen. Met hierin aan het woord hoogleraar Anja Machielse. "De 75+ Dialoogtafel biedt de mogelijkheid om via het alledaagse tot de werkelijke behoeften te komen", aldus Machielse. "Als je mensen daadwerkelijk hulp wilt bieden, die aansluit bij hun behoefte, dan moet je met hen het gesprek aangaan,

gewoon over alledaagse dingen. Want pas dan kun je echt maatwerk leveren."

[< Scan de code voor de film](#)

Meedoen aan een wekelijkse bingo of opgeven voor de breiclub is niet voor iedere oudere de oplossing voor zijn of haar eenzaamheid. “Eenzaamheid kent meerdere vormen en lagen”, zegt Ouderen Maatschappelijk Werker Janneke Ariaans, “en die moet je kunnen herkennen”.

Geen kant-en-klare oplossingen voor eenzaamheid bij ouderen

Samen met Anja Machielse, Hoogleraar Humanisme en Sociale Weerbaarheid en Bijzonder Hoogleraar Empowerment van Kwetsbare Ouderen, schreef zij in 2020 het boek ‘Interventieprofielen voor de aanpak van eenzaamheid en sociaal isolement bij ouderen’. Vorig jaar kregen Rotterdamse professionals hierover een speciale training.

Het boekje, een uitgave van Coalitie Erbij Rotterdam in samenwerking met de gemeente Rotterdam en de Universiteit van Humanistiek, beschrijft acht profielen van ouderen, waardoor het voor professionals eenvoudiger wordt om de juiste aanpak te kiezen. Een die volledig aansluit bij de achtergrond, leef-situatie en wensen van de ouderen. “Zo’n boekje was er niet eerder”, zegt Ariaans. “In de dagelijkse praktijk is het soms lastig om bij ouderen op

wat ik noem: exact de juiste laag in te steken. Sommige ouderen die net een partner hebben verloren, ervaren een diepere vorm van eenzaamheid dan mensen die net zijn verhuisd en daardoor hun vertrouwde omgeving missen. Ouderen in de rouw hebben dan ook weinig aan een spelletjesmiddag, voor hen zou je dus een andere oplossing moeten bedenken.”

De interactieve training, gebaseerd op het boek en in opdracht van de gemeente Rotterdam, licht aan de hand van casuïstiek en het naspelen ervan door een acteur toe welke typen van eenzaamheid bestaan. “Het is geen harde wetenschap”, zegt Ariaans. “Je kunt mensen niet altijd in een hokje plaatsen. Eenzaamheid is vaak een zeer hardnekkig probleem. Het is al mooi als professionals door de training zich hiervan bewust worden. Dat de ene persoon

gebaat is bij langduriger begeleiding en dat de ander genoeg heeft aan een cursus handwerken. Wat we wilden is het begrip overbrengen dat er niet altijd kant-en-klaar oplossingen voor bestaan. Maar ook dat in een aantal gevallen, specialistische hulp vanuit de GGZ vereist is en de problematiek te zwaar is voor een vrijwilliger.”

Door de training werd dit ook duidelijk, want de deelnemers zagen direct wat de gevolgen waren van hun interventie door de inzet van de acteur. “Zo werd iedereen gedwongen om met maatwerk oplossingen te komen.”

Soms moet je specialistische hulp inschakelen en geen vrijwilliger.

Welzijn in Rotterdam in 2021

2021 was geen jaar als alle andere. Ja, de welzijnsopdracht in Rotterdam Noord moest uitgevoerd worden, maar ook het toewerken naar de nieuwe welzijnsopdracht was in volle gang. Met het einde van de huidige opdracht in zicht (juni 2022), is het tijd om de balans op te maken.

Samen met onze onderaannemers DOCK en Thuis Op Straat, hebben we ons de afgelopen vier jaar ingezet op het verbeteren van de sociale, mentale, fysieke en financiële positie van de bewoners van Noord. Gezien de ontwikkelingen en vraagstukken die nog steeds spelen in Noord, kunnen we stellen dat welzijn een marathon is en geen sprint.

Studenten van de Masterclass van het Grafisch Lyceum Rotterdam hebben in opdracht van SOL 150 verrassingsdozen ontworpen en uitgedeeld bij ouderen in Noord. De ouderen waren blij verrast met het 'Mot je nou es kijken' doosje!

Het succesvol uitvoeren van de opdracht is alleen mogelijk met mensen, die het werk met passie doen. Niet alleen de professionals, maar met name ook de meer dan 100 vrijwilligers. Structureel zorgden zij ervoor dat de Huizen van de Wijk elke dag open waren, dat bewoners hulp kregen bij Checkpoint, dat sportactiviteiten begeleid werden en dat bewoners van Noord konden deelnemen aan taalbijeenkomsten en nog veel meer. En dan hebben we nog de meer dan 150 'GoedeBuren': mensen die we incidenteel konden inzetten als vrijwilliger, o.a. voor het bezoeken van 75-plussers of het opknappen van tuinen tijdens de 'Tuinendag'.

Ouderen blij met de aandacht

De SOL medewerkers hebben dit jaar veel meer ouderen gesproken dan

verwacht en bij hen de welzijnsvragenlijst afgenomen. Hoewel corona de mensen nog angstiger maakte om vreemden binnen te laten, lukte het onze werkers om 184 huisbezoeken af te leggen, aangevuld met 55 gesprekjes aan de deur, waarbij ze de verkorte vragenlijst afnamen. Bewoners zijn blij met de aandacht vanuit SOL en de kleine gebaren in de vorm van attenties van de gemeente Rotterdam en SOL.

Duurzame plaatsing binnen Prestatie010

In 2021 hebben we 76 mensen duurzaam weten te plaatsen binnen Prestatie010, iets wat in de loop der jaren lastiger is geworden bij deze doelgroep. Daarnaast hebben we tijd besteed aan deelnemers van 2020 die zich met kleinere of grotere

vragen bij ons meldden. De samenwerking met de gemeente op het gebied van Prestatie010 was zeer positief. Ondanks corona hebben de activeringscoaches dit jaar weer een actieve rol hierin gespeeld.

De waarde van jongerenwerk

Hoe waardevol het jongerenwerk is, bleek tijdens de opstandjes door invoering van de avondklok. Mede door onze signalen, die wij via ons online jongerenwerk constateerden, konden politie en veiligheidsdiensten inzet plegen en voorkomen dat het in Noord en Centrum uit de hand liep. De SOL Jeugd- en jongerenmakers maakten extra preventieve ambulante rondes. Op initiatief van SOL riepen Rotterdamse imams en moskeebestuurders jongeren op thuis te blijven. Tijdens de ramadan, die door de avondklok anders was, hebben we ons ambulant jongerenwerk net vóór het ingaan van de avondklok geïntensiveerd. Jongeren die we tegenkwamen op onze rondes, hebben we gemaand om voor de avondklok thuis te zijn.

Schulddienstverlening

Corona heeft de armoedebestrijding

in Noord afgelopen jaar niet makkelijker gemaakt. De problematiek is duidelijk niet verdwenen. In 2021 kwamen ruim 271 bewoners bij ons langs met problematische schulden, die zij zelf niet konden oplossen. Vanwege corona konden zij alleen op afspraak bij ons terecht. We organiseerden meerdere activiteiten om hen te helpen:

- 1 **Checkpoint:** inloopsprekuren voor mensen met enkelvoudige hulpvragen;
- 2 **Stop de Schulden:** voor de problematische schulden, waar vrijwilligers langer de tijd hebben om mensen de nodige aandacht te geven en op de juiste manier te helpen;
- 3 **Ik Betaal!:** voor bewoners die structureel (maandelijks) hulp willen met budgetteren en betalingen doen;
- 4 **Werken aan Werk:** voor mensen die vanwege de schuldhulpverlening, bewindvoering, etc. een sollicitatieplicht hebben.

Met hart en ziel

In 2021 waren veel taalvrijwilligers en taalmaatjes actief in lesgroepen en 1-op-1 lessen. Hierdoor konden de

vrijwilligers onderling wisselen, waar dat beter was voor het taalniveau van de deelnemers. In Huis van de Wijk Mozaïek was een taalgroep actief voor analfabeten, een groep met veel vraag naar laagdrempelige taallessen. In Huis van de Wijk 't Klooster was een wekelijkse conversatiegroep actief. De deelnemers van de taallessen werden doorverwezen door de activeringscoaches van Prestatie010, meldden zichzelf aan of kwamen binnen vanuit activiteiten van SOL, zoals de beweegactiviteiten of Checkpoint. Onze taalvrijwilligers zijn trouw en zetten zich met hart en ziel in voor hun deelnemers.

Kansrijker en veiliger opgroeien

De activiteiten van SOL zijn geënt op inclusie; onze Jeugd- en jongerenmakelaars streven ernaar alle

jeugdigen en jongeren kansrijk en veilig op te laten groeien. Vanzelfsprekend deden we dat ook dit jaar niet alleen, maar met een schil van organisaties rondom de jeugdigen en jongeren en met de ouders. Door het inzetten van activiteiten als Fun2Learn hebben 53 kinderen direct hun schoolprestaties verbeterd. Door participatie en werken aan sociale competenties droegen we bij aan het versterken van de binding met de wijk en het vergroten van sociale competenties. We betrokken kinderen bij de fysieke inrichting van de buurt en bij het samenstellen van het activiteitenprogramma van de wijk. In de Provenierswijk was een kinderraad actief en Noord breed nodigden we jongeren elke 2 weken uit om aandacht te hebben voor hun leefomgeving en hun burens.

In Noord werden tuinen van ouderen zomerklaar gemaakt door enthousiaste vrijwilligers.

Zo maakten zij kaartjes voor ouderen en brachten die rond, ze deelden voedselpakketten uit, bezorgden maaltijden en zorgden voor groen in de wijk. Ook gingen we 'ploggen': een combinatie van hardlopen en zwerfvuil opruimen. Diverse volwassenen sloten zich hierbij aan. Door te werken aan wijkbinding dragen de kinderen zelf bij aan een positieve sfeer op de pleinen en krijgen zij een voorbeeldfunctie in de wijk. Doordat jong en oud kennismaken met elkaars leefwereld, nemen vooroordelen af. Daarnaast versterken kinderen op deze manier hun sociale competenties: samenwerken,

*Door te werken aan
wijkbinding dragen de
kinderen zelf bij aan een
positieve sfeer op de
pleinen en krijgen zij een
voorbeeldfunctie in de wijk.*

luisteren naar elkaar, verantwoordelijkheid voelen en nemen. Ze krijgen binding met de wijk, hun sociale omgeving en met leeftijdsgenoten.

Versterken van het sociale netwerk

Met onze inzet in Noord dragen we bij aan samenredzaamheid: we zetten in ten behoeve van heel veel bewoners in Noord. Bij een beperkte groep meten we met de Zelfredzaamheid-Matrix (ZRM) of hun sociale netwerk is versterkt. In 2021 vulden 331 bewoners de ZRM in; hun sociale netwerk werd versterkt, doordat zij actief werden binnen of buiten SOL: als deelnemer, GoedeBuur, vrijwilliger, mantelzorger, etc. Daarnaast koppelden we bewoners vanuit de telefonische hulplijn of Even kletsen lijn aan een maatje, waardoor ook hun netwerk werd versterkt.

Gezondheid in brede zin

Ondanks de coronabeperkingen namen veel volwassenen en jeugdigen dit jaar deel aan onze

beweegactiviteiten. We keken daarbij ook breder naar gezondheid en organiseerden activiteiten op het gebied van gezonde leefomgeving, gezonde voeding, vrijetijdsbesteding, onderhouden van je sociale netwerk en je gezond verhouden tot de digitale wereld.

Leren zit in ons DNA

De L van Leren in onze naam is een meer dan belangrijk onderdeel van ons DNA. Geen dag zonder Leren. Daarom scholen we zowel onze medewerkers als vrijwilligers regelmatig. Onze medewerkers, omdat zij zo hun professionaliteit vergroten en op de hoogte blijven van de nieuwste trends binnen het welzijnswerk. Onze vrijwilligers, omdat zij zich hierdoor persoonlijk ontwikkelen en daarmee hun kansen op de arbeidsmarkt vergroten.

OMW'er Hamid Azaimi
in WIJ(K) Magazine.

Net als 2020 was 2021 een jaar waarin corona verweven was in het werk van onze Ouderen Maatschappelijk Werkers. We zochten naar creatieve oplossingen en manieren om ouderen alsnog te bereiken.

Het contact met de sleutelfiguren in de wijken was geen gemakkelijke opgave, maar nog urgenter. Op basis van eerdere ervaringen bleven onze OMW'ers ouderen zoveel mogelijk gewoon opzoeken en kwamen hierbij ouderen tegen die al twee jaar thuis zaten en nog steeds niet naar buiten durfden.

Het afgelopen jaar startten er veel nieuwe OMW'ers, wat creativiteit vroeg bij het inwerken. Hoe leer je nieuwe collega's kennen als je niet of alleen deels op kantoor mag werken? En hoe leer je als professional de fijne kneepjes van het vak als je niet met elkaar de dagelijkse praktijk kunt induiken? Daarom hebben we nieuwe collega's actief verbonden aan col-

Ouderen Maatschappelijk Werk in 2021

lega's in andere wijken. Waar nodig werkten we gebiedsoverstijgend, naast de natuurlijke samenwerking met partners binnen en buiten de wijkteams en het toepassen van de Even Buurten methodiek.

Workshop zingevende gespreksvoering

Marjoleine Vosselman, zingevingsexpert, verzorgde voor ons een digitale workshop over zingevende gespreksvoering. Hoe begeleid je oudere cliënten die worstelen met zinvragen? Vragen die raken aan de kern van het bestaan, maar waarvoor vaak geen oplossingen zijn, terwijl de emoties intens zijn. Als sociaal werker kun je het gevoel hebben met lege handen te staan, maar is dat

wel zo? In een interactieve workshop besprak Marjoleine vier aspecten die houvast bieden hierbij: traagheid, ambivalentie, raadselachtigheid en waarden. Aan de hand van een casus verkenden de OMW'ers hoe zij de zinvolle begeleiding concreet kunnen vormgeven. Duidelijk werd dat begeleiding bij zingeving bij uitstek aansluit bij de competenties van onze professionals.

Scholing Sociale Benadering Dementie

In september organiseerde SOL-collega Hikmet Caynak samen met Tao of Care een deskundigheidsbevordering voor alle Ouderen Maatschappelijk Werkers. Deze scholing was gewijd aan de Sociale

Benadering Dementie (SBD): een door Anne-Mei The ontwikkelde vernieuwende manier van omgaan met mensen met een vorm van dementie. Met als doel dat mensen met een vorm van dementie volwaardig kunnen blijven meedoen in de maatschappij, door een langdurige vertrouwensband in hun vertrouwde omgeving te creëren en door hun sociaal (formeel en informeel) netwerk te verstevigen. We leerden hoe we mensen met dementie vanuit deze methode het beste kunnen ondersteunen, met aan de ene kant voldoende ondersteuning

en aandacht voor de cliënt zelf en aan de andere kant aandacht voor de naaste(n) en betrokkene(n).

Scholing Systeemgericht werken

In oktober organiseerde SOL-collega Heleen Lub in samenwerking met Moetd een scholing voor OMW'ers over ouderenmishandeling en ontspoorde zorg. Omdat onze professionals al beschikken over algemene kennis over ouderenmishandeling, kozen we voor een verdiepcursus met als thema systemisch werken. De OMW'ers maakten kennis met de invloed van het gezinssysteem (fami-

lie en vrienden) op huiselijk geweld, met aandacht voor de rol van de hulpverlener hierin. Als hulpverlener probeer je dit systeem zelf in beweging te laten komen door te werken aan de binding van het cliëntsysteem, de balans tussen geven en nemen en/of hoe de orde (structuur/hiërarchie) is geregeld.

Voorlichtingen

Ouderenmishandeling

In 2020 zijn we in opdracht van de gemeente Rotterdam gestart met het geven van voorlichtingen over ouderenmishandeling en met name

financiële uitbuiting bij ouderen. Inmiddels hebben we afgesproken dat SOL deze voorlichtingen in alle wijken van de gemeente Rotterdam gaat geven en dat we daarin samenwerken met al bestaande organisaties en specialisaties rondom dit onderwerp (Veilig Thuis, Moetd, NOOM en de welzijns- en vrijwilligerspartijen in de wijken). Afgelopen jaar hebben we vijf voorlichtingen gegeven en zijn we gestart met de voorlichtingen in alle wijken, hiermee hebben we tot nu toe 48 ouderen en 10 vrijwilligers bereikt, de rest van 2022 gaan we dit verder uitbreiden.

De vraag achter de vraag

"Mijn eerste melding van 2021 ging over een man van 65 jaar oud, meneer A., die samenwoonde met zijn neef. Door gezondheidsproblematiek zat meneer in een rolstoel. Het huis waarin hij woonde was hier niet geschikt voor: om buiten te komen en zelfs om naar het toilet te gaan, had hij altijd hulp nodig van zijn neef. Meneer en zijn neef woonden al bijna 30 jaar samen en dat werkte goed: ze zorgden voor elkaar en hadden

het samen erg gezellig. Dit had er heel anders kunnen uitzien, want door corona lag meneer zes weken in coma en ook zijn neef belandde door corona in het ziekenhuis. Ze realiseerden zich dat ze door het oog van de naald waren gekropen en dat ze het anders moesten gaan regelen.

Ik heb een Woonpas aangevraagd voor meneer en hem geholpen op woningen te reageren via woonnetrijnmond.nl. Daarnaast hebben we medische urgentie

aangevraagd. Meneer kwam snel in aanmerking voor een 65+ woning in Beverwaard, met als enige nadeel dat er maar 1 slaapkamer was. Gelukkig had de makelaar hier snel een oplossing voor, doordat er nog een woning beschikbaar was in een complex op 4 minuten loopafstand. De neef was erg blij, maar meneer zelf zag veel beren op de weg. In eerste instantie begreep ik niet waarom, maar in een rustig gesprek met meneer bleek dat hij niet zonder zijn neef wilde wonen. Hij had dit

eerder niet durven toegeven. Door zijn neef voelde meneer zich veilig en niet eenzaam.

De medische urgentie werd toegekend en beide heren hebben alsnog naar tevredenheid een woning gevonden. Door deze casus ben ik mij weer extra ervan bewust dat het belangrijk is om de vraag achter de vraag te horen. Als iemand er zo omheen draait, dan speelt er gegarandeerd meer."

Lisa Jacquemard

Aleks Filipovic / aandachtsfunctionaris
HGKM bij CVD Crisisdienst.

“

*Waar ik de AVG
eerst eerder als last
zag, begrijp ik nu het
verhaal achter de wet.*

‘We leren doordat we met elkaar vermengd worden’

Meer aandacht voor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM) in Rotterdam Noord: dat was de reden dat het CJG en SOL besloten om een platform op te richten speciaal voor alle aandachtsfunctionarissen op dit gebied.

Midden in coronatijd ontving Aleks Filipovic, Aandachtsfunctionaris HGKM bij CVD Crisdienst, een uitnodiging voor de eerste online bijeenkomst. “Als Aandachtsfunctionaris bij CVD Crisdienst werd ik door Carolien Holst en Femke Hartendorp uitgenodigd om deel te nemen aan het platform. Om kennis te maken met aandachtsfunctionarissen in de wijk, om praktijkervaringen te delen, nog meer samen te werken én om van elkaar te leren.”

Wat Aleks in eerste instantie vooral zag als een leuk netwerkmoment, ontvouwde zich in iets heel nuttigs, met een gevarieerd programma rondom een bepaald thema, een casusbespreking of een gastspreker. “Ik weet niet hoe ze het doen, maar elke keer weer weten Femke en Carolien niet de minste sprekers uit te nodigen. Sprekers die ingewikkelde onderwerpen op een houtje-touwtje manier kunnen uitleggen.” Zoals juriste Jolanda van Boven, gespecia-

liseerd in de AVG. Binnenkort sluit zij als gastspreker aan bij het platform en Aleks is betrokken bij de voorbereidingen. “Als geen ander weet Jolanda alles te vertellen over het nut en de noodzaak van de privacywet. Tijdens onze bijeenkomst geven we haar graag een podium.”

Het platform voor aandachtsfunctionarissen Rotterdam Noord ontstond na een grote gebiedsbrede bijeenkomst in Noord, die in het teken stond van het voorkomen van kindermishandeling en huiselijk geweld. Na afloop kwamen veel enthousiaste reacties binnen, met name door de leerzame workshops en de mogelijkheid om onderling kennis en ervaringen uit te wisselen. Reden voor het CJG en SOL om de aandacht voor

dit onderwerp in het gebied te blijven vasthouden. En niet wetende dat hierna de coronacrisis zou volgen! “Door corona vonden de bijeenkomsten tot nu toe digitaal plaats, maar was het onderlinge contact juist ook heel belangrijk. Welke trends zien wij als aandachtsfunctionarissen door de lockdowns? Wat valt er op en hoe kunnen we hierop inspelen? Door het platform wisten we elkaar goed te vinden, ook tussen de bijeenkomsten door. Een fijne manier om kennis uit te wisselen en casussen te bespreken. Doordat je met elkaar vermengd wordt, leer je van elkaar.”

NIEUWSFLITSEN – 2021

deel
2

Een overzicht van SOL-nieuws rondom het **thema netwerken** in 2021 — Hoe leren wij van anderen en hoe stimuleren wij anderen om dat ook te doen?

Nooit te oud om te leren

Je leert iedere dag opnieuw, zeggen vrijwilligers Byao Akondo Sibabi en Charles Claessen. Ongeacht je leeftijd.

Byao Akondo Sibabi kent ieder hoekje, gaatje en iedere kamer van Huis van de Wijk De Propeller. Zes jaar werkt hij er als vrijwilliger. “Iedereen kent mij als de conciërge”, zegt hij breeduit lachend. “Voor de stagiaires Facilitair ben ik een vraagbaak, omdat ik weet welke sleutel op welke deur past en hoe de machines in de keuken werken.” De 18-jarige Hrithik en Sharissa beamen dat volmondig. “Byao kent alle technische aspecten”, zeggen ze bewonderingswaardig. Ooit in 1994 kwam Sibabi als politiek vluchteling aan in Leeuwarden. Pas in 2008 kreeg hij in het kader van het generaal pardon een vaste verblijfsvergunning. “Mijn toekomst lag in Togo, in West-

Afrika, tussen Ghana en Benin in, maar als student activist kreeg ik problemen met de toenmalige regering.” In 2008 kreeg hij werk als lasser in Rotterdam, totdat zijn rug ging opspelen. “Via SOL Communitybuilder Farid Boukhari kwam ik hier te werken als vrijwilliger. Dagelijks

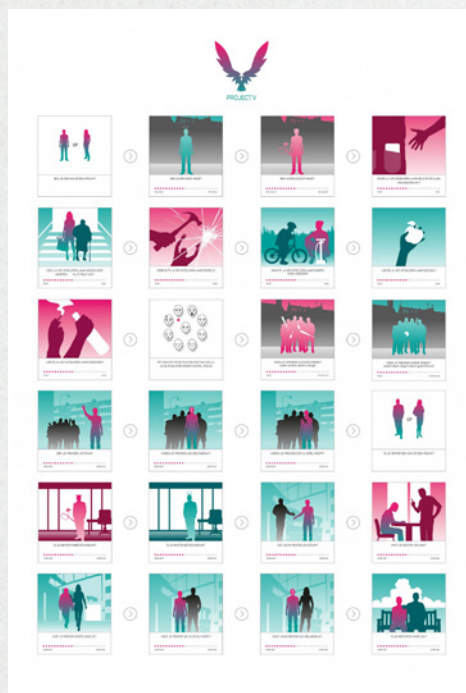

foto's: Raymond de Vries

zorg ik voor de koffie, ontvang de mensen bij Checkpoint en het wekelijks ontbijt. Jongeren leer ik de kneepjes van het gastheerschap, en zelf leer ik ook nog. Bij SOL volg ik wekelijks een taal cursus. Dat doe ik al vijf jaar. Want je bent nooit te oud om te leren.”

Charles Claessen (71 jaar) werkte heel lang als Jeugd- en jongerenwerker in Hoogvliet. De laatste jaren voor zijn pensioen, ging hij werken als conciërge op een middelbare school. “Beide banen zou ik zo weer doen. Want ik ben een doener en een mensenmens”, zegt hij. “In het Krachthuis, waar ik nu ongeveer een half jaar wekelijks op woensdag als vrijwilliger werk, komen zoveel verschillende soorten mensen die ieder hun eigen verhaal hebben. Dat is ook het mooie van dit vrijwilligerswerk, dat je steeds andere mensen ontmoet. Zo krijg ik van een van de deelnemers van het Krachthuis Peter (89 jaar) die zowel schaker als filosoof is, zijn levensvisie mee. Je krijgt weer een hele andere kijk op de wereld zo. Daarnaast bezoek ik iedere donderdag een dame van honderd jaar. Wat ik van haar leer is geduld te hebben, om te blijven luisteren. Na een aantal zinnen valt ze namelijk in herhaling en de kunst is dan om hiermee te leren omgaan. Als mens leer je iedere dag opnieuw, of dat nu in je werk is of in de supermarkt. Je ziet steeds weer nieuwe dingen, maar je moet er wel open voor staan.”

Focus op resultaat: onderzoek naar verbondenheid in het jongerenwerk

Dat een jongerenwerker een groot verschil kan maken, zag Jan Dirk de Jong (Hogeschool Leiden) een aantal jaar geleden in Leiden.

Hij zag iemand die snapte dat de aandacht behalve naar de jongeren, ook naar hun broertjes of zusjes moest gaan. “Dan weet je echt wat er speelt binnen een gezin en kun je preventief werken. Zulke jongerenwerkers werken bij SOL. Binnen ons sociologisch- en criminologisch kwalitatief onderzoek zien wij

jongerenwerkers met dat soort gezag, maar ook die weinig of zelfs geen enkele klik hebben met de doelgroep. En juist dat kan bepalend zijn in hoeverre de risicogroep die al problematisch gedrag vertoont, afglijdt.”

Samen met Adriaan Denkers - ook van de hogeschool - onderzocht De Jong of verbondenheid in het jongerenwerk bijdraagt aan gedragsverandering bij kwetsbare jongeren en of het herhaling van overlastgevend of crimineel gedrag vermindert. Ze werkten dit uit in een speciaal daarvoor ontwikkeld meetinstrument en legden het voor aan de gemeente Leiden. Afgelopen juli pasten zij het als pilot toe bij SOL in Leiden. “Het is een richtsnoer”, zegt De Jong, “op basis

waarvan je onderling het gesprek kunt voeren. Doen we de goede dingen, en juist bij de doelgroep die die extra inzet ook vraagt. Zit iedere jongerenwerker op de plek, waar hij/zij zijn/haar kwaliteiten maximaal benut? En zo nee, hoe kunnen we daarop sturen?”

“SOL was inhoudelijk overtuigd van ons onderzoek”, aldus De Jong. “Het is mooi om te zien dat een organisatie lerend is en open staat om te onderzoeken of de resultaten toepasbaar zijn in de werkomgeving.” In november vond de nameting plaats. De Jong: “We hopen dat het instrument een duidelijk inzicht oplevert, meer dan het bekende fingerspitzengefühl. Maar een concrete focus op hoe je als organisatie op resultaat kunt sturen.”

Vangnetwerk voor Rotterdam Noord

‘Iedereen heeft talenten, als je ze maar ziet.’ We zijn daarom gestart met een Vangnetwerk voor Rotterdam Noord: een plek waar mensen met ontoereikende sociale vaardigheden (opnieuw) kunnen ervaren hoe het voelt om betekenisvol te zijn voor een ander.

Bij een vangnetwerk organiseert een groep van ongeveer vijftien deelnemers wekelijks activiteiten voor en met elkaar. Zij worden daarbij ondersteund door een sociaal werker. De deelnemers zijn zeer kwetsbaar en meedoen in de samenleving is voor hen een grote stap. “Het geven en nemen is het mooiste aan Vangnetwerken”, vertelt Miriam Garrido Otero, activeringscoach bij SOL. “Wat geef je aan een ander en wat kom je halen? Iedereen doet ertoe. Iedereen mag

er zijn, ook mensen met beperkingen. We kijken niet naar hun problemen, maar juist naar hun talenten. En dat kan van alles zijn: van koken en tuinieren, tot heel goed zijn in luisteren”. Vanuit het Corona sociaal herstellfonds van het Oranjefonds ontvingen we steun voor ons initiatief. Daarnaast ontvingen we een mooie financiële bijdrage vanuit het Luistergoud Fonds. De methode ‘Vangnetwerken’ werd in 2013 in Rotterdam ontwikkeld door Jenny Zwijnenburg.

Spin in 't Web in 2021

De eerste fysieke activiteit van het jaar ging van start bij het magische 'Hof van Noord'.

Onze Spin in 't Web heeft ook in 2021 niet stil gezeten. In een jaar waarin veel professionals zoekende waren naar wat er nog wél mogelijk was, vormde de Spin een centrale plek in de wijk.

Informatie over aanbod veranderde wekelijks, nieuwe medewerkers konden geen rondje door de wijk doen en er ontstond een nieuwe vorm van hulp- en dienstverlening.

De meeste vragen die binnenkwamen, zaten in de hoek van maatjes: gezelschap, wandelen, begeleiden, kleine klusjes in huis, ondersteunen van mensen zonder netwerk, onderhoud tuinen, et cetera. Daarnaast waren er veel vragen over wat er wél doorging, zoals bewegen, checkpoint en kinderactiviteiten. In totaal werden dit jaar ruim 160 casussen gematcht of opgelost.

Welzijn op Recept

In 2021 werd 'Welzijn op Recept' opgenomen in doorverwijs- en

communicatiesysteem Zorgdomein, waardoor huisartsen hun patiënten sindsdien gemakkelijker kunnen doorverwijzen naar laagdrempelig welzijnsaanbod in de wijk. Want niet altijd is de oplossing medisch, maar eerder leefstijlgericht. Via Welzijn op Recept kunnen huisartsen een zeven-tal producten kiezen: van bewegen en gezondheid, tot ondersteuning bij schulden, opvoedondersteuning en het vergroten van sociaal contact.

Gedurende het jaar hebben we geïnvesteerd in de relatie met de huisartsen en de POH's uit de wijk. Sinds de invoering van Welzijn op Recept werden in 2021 35 casussen doorverwezen en hebben mensen een plekje gekregen binnen ons welzijnsaanbod en dat van onze partners.

Wijknetwerk

In 2021 organiseerden we zes online wijknetwerkbijeenkomsten voor Noord. De animo was als vanouds groot en met name de sessies in de break-out rooms werden erg gewaardeerd. Het elkaar ontmoeten, met elkaar meedenken en uitwisselen werden gemist. Naast deze online bijeenkomsten hebben we geïnvesteerd in de digitale vaardigheden van het netwerk, wat essentieel is voor het contact met elkaar, maar ook met de doelgroep vandaag de dag. De workshop 'digitaal werken: van plicht naar plezier' werd dan ook goed bezocht door de wijknetwerkpartners en ook de daarop volgende 'digi-playgrounds', waarbij professionals met elkaar konden werken aan hun digitale vaardigheden.

Wijknetwerkpartners krijgen 'hersensles' van Jacqueline Tournier.

“

De animo voor de wijknetwerkbijeenkomsten was als vanouds groot.

In juli vond de eerste fysieke activiteit van het jaar plaats in de vorm van een wijktoer. Met 40 wijknetwerkpartners zijn we gestart bij het magische 'Hof van Noord', waar we 'hersensles' kregen van Jacqueline Tournier. Wat gebeurt er in je hoofd bij stress? Daarna hebben we in vijf groepen mogen gluren bij verschillende organisaties in de wijk, zoals Cult North en Humanitas. Iedereen kon een kijkje nemen bij de indrukwekkende expositie van Stacii Samidin in de galerie aan het Noordplein.

In het najaar organiseerden we een themabijeenkomst mentale gezondheid, met in aanloop ernaar toe de eerste 'Aan de wandel'. 33 wijknetwerkpartners wandelden mee. We bezochten meerdere organisaties die zich bezig houden met mentale gezondheid, waaronder Stichting Groen Goed, CJG en yoga studio Mira Mira. De themabijeenkomst mentale gezondheid die hierop volgde bestond uit een divers programma. Ervaringsdeskundigen ExpEx en Alles Goed lieten ons ervaren wat mentale gezondheid is. Ook kwam het wijkaanbod van 'buurtcirkel van Pameijer' aan bod. Ruim 50 mensen uit het wijknetwerk lieten zich deze dag informeren en

inspireren. Tevens was deze dag de kick off van de expositie van Alles Goed, die tot februari 2022 voor zowel bewoners als professionals te zien was in Huis van de Wijk Mozaïek.

Community pot

Ook dit jaar hebben we weer partijen ondersteund en verbonden aan het wijknetwerk. Naast de buurtmoestuinen van Groen Goed en de schoonmaakdames van WMove hebben we een aantal kleinere projecten ondersteund zoals stichting Misa (voorlichting Afrikaanse achterban), ParisAtelier (kinderrechten) en mevrouw van Marle (ontmoeting in het Jan van de Ploeg Huis). Ook hebben jongeren leren vloggen.

Coöperatief samenwerkingsovereenkomst

Het samenwerken tussen zorg en welzijn is belangrijk gebleken afgelopen jaar. Er is een grote actie voor alle mantelzorgers geweest, i.s.m. de wijkraden en De Kok en de Tuinman. Ook hebben we de Dag van de Mantelzorg met elkaar gevierd. Op casusniveau hadden we veel contact met Humanitas, Laurens, MOB en Pameijer. Qua grotere evenementen waren we genooddaakt deze nog uit te stellen.

Samen Leren en Opstapje in 2021

2021 was een goed jaar voor onze projecten Samen Leren en Opstapje. De aanmeldingen voor beide projecten stroomden binnen, de resultaten waren goed, onze bekendheid en mond-tot-mond reclame namen toe en de waardering groeide.

Samen Leren is inmiddels het derde jaar ingegaan en met Opstapje zijn we in 2020 gestart, midden in een lockdown. Mede hierdoor had Opstapje een aanloop nodig, vooral de PR was belangrijk en kostte tijd, maar in 2021 liet ook dit project een positieve lijn zien. Halverwege het jaar zaten we qua aanmeldingen al voor de rest van het jaar vol en ontstonden er wachtlijsten. Gelukkig erkende de gemeente onze zorg over continuïteit van ons werk en mochten we beide projecten uitbreiden en konden we het hele jaar door gezinnen blijven begeleiden. Onze deskundige, creatieve en enthousiaste gezinscoaches hebben met hun inzet en ambitie een succes gemaakt van onze projecten en meegedacht hoe het nog beter kan. In totaal hebben we het afgelopen jaar 240 Rotterdamse gezinnen begeleid, bestaande uit nieuwe aanmeldingen en doorlopende trajecten van vorig jaar. We hebben de ouder-kind interacties verbeterd, kinderen hebben leren spelen en hebben zichzelf ontwikkeld. Waar nodig hebben we

kinderen toegeleid naar voorscholen. Schoolachterstanden namen af en ouders raakten meer betrokken bij hun kinderen. We leerden de ouders positieve aandacht te geven, structuur te bieden en grenzen te stellen, waardoor hun opvoedvaardigheden zijn verbeterd.

Vanaf 2022 gaan we ook Instapje aanbieden, voor gezinnen met kinderen van 1 tot 2 jaar. Vanaf dan spreken we over de afdeling Gezinsondersteuning, waaronder deze drie projecten zullen vallen.

Het Team groeit

Met de uitbreiding van onze projecten groeide het team van Samen Leren en Opstapje het afgelopen jaar uit tot 11 professionals. Zij vormen een stabiel en rijk team met een mooie mix aan vooropleidingen (social work, pedagogiek en Pabo) en werkervaring (in hulpverlening, onderwijs en met peuters). Door deze diverse achtergronden, invalshoeken en kennis, versterken ze elkaar en kunnen ze onderling kennis uitwisselen.

Nu de eerste opstartjaren voorbij zijn, het team is opgebouwd en de projecten zijn ontwikkeld, konden we in 2021 meer aandacht besteden aan teamontwikkeling: gestructureerde begeleiding, een inhoudelijke teamdag, deskundigheidsbevordering, intervisie en voortdurende ontwikkeling van de registratie. Elke 4 weken ontvingen de gezinscoaches intensieve begeleiding tijdens de werkbegeleiding. Daarnaast hadden we tussendoor veelvuldig contact om

vragen en problemen het hoofd te bieden en om maatwerk te kunnen leveren.

De coaches werken zelfstandig en in verschillende gebieden en zien elkaar veel minder dan wanneer er een gezamenlijke uitvalsbasis is. Daarom kwam het team wekelijks op een vast moment online bij elkaar om - zeker tijdens lockdown periodes - het onderling contact vast te houden en ervaringen en tips uit te wisselen. Daarnaast wisselen we ieder kwartaal ervaringen uit met Indigo, de andere SL aanbieder.

Training en bijscholing

Alle gezinscoaches die de interventie Samen Leren uitvoeren, hebben hiervoor een licentie nodig. Daarom volgden zij óf een intensieve training met als resultaat een licentie, óf een jaarlijkse bijscholingsdag in het geval zij de licentie al in bezit hadden. Voor de uitvoering van Opstapje heeft het team een training gevolgd van het NJI en zijn we in overleg met Bereklim, de nieuwe licentiehouder van Opstapje.

Creatieve manier van werken

Vanwege de coronapandemie hebben de gezinscoaches ook in 2021 hun werk op creatieve manieren moeten uitvoeren. Door onze ervaringen in 2020 konden we snel omschakelen naar een aangepaste manier van werken. Niet makkelijk, maar wel nodig. Vooral gezinnen vonden het lastig om niet altijd persoonlijk contact te kunnen hebben en taalbarrières maakten het soms onmogelijk. Onze projecten kenmerken zich door maatwerk. We vroegen ons dus steeds af hoe we specifieke gezinnen op de best mogelijke manier konden begeleiden. Gezamenlijk bedachten we creatieve manieren om in contact te blijven met ouders, kinderen en school. We maakten flyers, spellen, opdrachten en filmpjes voor kinderen en ouders en voor (voor)scholen en verwijzers. Ze reageerden hier zeer positief op.

Daarnaast spraken we ook dit jaar weer buiten af: in de speeltuin, in het park of op het schoolplein. Fysieke en online gesprekken bleven we com-

Door onze ervaringen in 2020 konden we snel omschakelen naar een aangepaste manier van werken.

bineren. Ondanks corona, ging de begeleiding dus door! Toch is het fijn om nu weer fysiek met de gezinnen te kunnen werken.

Samenwerking

We werkten ook dit jaar weer samen met (voor)Schoolmaatschappelijk Werkers, CJG, jeugdarts, wijknetwerken, peuterspeelzalen, wijkteam (jeugd- en gezinscoach), pedagoog opvoedondersteuning, logopedist, jeugdverpleegkundige, VE-coach en het wijknetwerk. Gezinnen waar ook andere problemen spelen, verwijzen we waar nodig door, maar tegelijkertijd proberen we Samen Leren of Opstapje te laten doorlopen. We werken hierin nauw samen met andere organisaties, zodat helder is wie wat doet. Voor een goede afstemming, sluiten we soms aan bij zorgoverleggen of delen we onze ervaringen.

Samen Leren

Werving

PR is een terugkerende activiteit om bij diverse verwijzers in beeld te blijven als een succesvol project voor gezinnen, waarmee kinderen hun schoolprestaties verbeteren. We zetten hierbij bewust in op scholen; de informatie die zij hebben over de terreinen waarop kinderen achterstand hebben, is voor ons een belangrijk startpunt.

Iedere gezinscoach is verantwoordelijk voor de PR op een aantal scholen.

In 2021 deden zij dit vanwege corona grotendeels online, maar hopelijk kunnen we snel weer persoonlijk contact hebben; het bereik is dan groter en we blijven beter in het geheugen.

Afgelopen jaar stuurden we scholen en andere verwijzers meerdere infographics om hen te informeren en om op een aansprekende manier contact te houden. Het komende jaar hopen we onze naamsbekendheid bij verwijzers en samenwerkingspartners verder te vergroten door deel te nemen aan netwerkbijeenkomsten in de wijk.

Uitdagingen in begeleiding

De uitvoering van Samen Leren is maatwerk. Het vereist behendigheid en kennis om goed aan te sluiten bij gezinnen en hen te 'verleiden' om mee te werken. Ook is flexibiliteit en creativiteit van belang. Uitdagingen zijn onder andere het motiveren van ouders, grenzen stellen en positief opvoeden. Door de juiste vragen te stellen, de juiste snaar te raken en te zoeken naar wat de ouder graag wil voor de toekomst van het kind,

geven onze coaches hen inzicht in het belang van taal en opvoeding. Uitdagingend, maar als de ouder het inzicht heeft en ernaar gaat handelen, dan kunnen er mooie stappen worden gezet en komt er rust in het gezin. In totaal werkten de coaches en ouders afgelopen jaar aan 552 doelen, met als meest voorkomende doelen taalontwikkeling, rekenontwikkeling, structuur en leerhouding. Bij alle gezinnen liep aandacht voor positief opvoeden als rode draad door de begeleiding. Door het thuisonderwijs waren ouders vooral op zoek naar een nieuw ritme en structuur, wat in normale omstandigheden al niet meevalt voor deze gezinnen. Daarnaast was bij taalontwikkeling de ondersteuning op afstand lastiger.

Tevredenheid

Ouders die het afgelopen jaar een traject bij ons volgden, gaven aan hun kinderen beter te kunnen begeleiden en hierdoor meer structuur en meer rust in huis te krijgen. Daarnaast verbeterde de relatie met hun kinderen. Ook vanuit scholen horen we veel positieve geluiden over de resultaten

van kinderen die deelnamen aan een Samen Leren programma, zowel qua werkhouding in de klas als qua onderwijsresultaten.

“Moeder vindt dat ik haar heb wakker gemaakt. Zij weet nu beter hoe school over Y. denkt, merkt dat Y. het leuk vindt om een verhaaltje te lezen, is zelf alerter en durft, ondanks de taalbarrière, contact op te nemen met school. Ook zal zij zich inschrijven voor een cursus Nederlands.”

“De begeleiding heeft mij erg geholpen en ik heb goede tips gekregen. Ik dwong mijn kind om elke dag 1 uur te oefenen voor school, maar besepte niet dat dit teveel is voor een kind van 8 jaar. Nu weet ik wat het beste is voor mijn kind en maken we zelf een planning om te oefenen voor school.”

Opstapje

Werving

2021 was het tweede jaar dat we Opstapje aanboden. Het eerste jaar startte heel langzaam wegens de lockdowns en nog volledige onbekendheid. Ook in het tweede jaar moesten we nog veel investeren in naamsbekendheid bij CJG en voorscholen, VSMW en logopedie, VoorleesExpress en Home-Start. Daar waar peuters zijn. We organiseerden online PR-bijeenkomsten en zijn te gast geweest bij netwerkbijeenkomsten.

De interesse in ons aanbod groeide. Hoe moeizaam het eerste jaar was, des te sneller ging het tweede jaar. Doordat verwijzers vaak in meerdere wijken werkten, kwamen van meerdere kanten aanvragen binnen. Het gebied waarin we werken is breder geworden, maar past binnen de doelgroep met een lage SES-score.

Gegevens Gezinnen

In 2021 zijn er in totaal 91 gezinnen aangemeld en zijn we 61 trajecten gestart. Daarnaast begeleidden we nog gezinnen uit 2020. De ouders in de gezinnen hadden hun roots in 28 verschillende landen liggen en de focuskinderen waren 45 jongens en 30 meisjes. In 18 van de 75 gezinnen was er geen vader betrokken aanwezig.

Het valt op dat 1 op de 3 ouders geen enkele scholing heeft gehad of alleen (enkele jaren) basisschool. In totaal is 60% van de ouders laagopgeleid. In 29 gezinnen werd samengewerkt met andere hulpverlening, zoals Wijkteam, VSMW, Auris, Home-Start, PPO, logopedie, voorschool, VoorleesExpress e.o. We hebben 5 gezinnen doorverwezen naar andere organisaties, waarmee we dan vaak ook overleg hadden. Een aantal keren heeft Opstapje een bijdrage geleverd aan grote zorgoverleggen rondom de gezinnen.

We komen veel gezinnen tegen met armoede, die geen goed speelgoed of andere materialen kunnen kopen of zelfs helemaal geen speelgoed hebben. Voor hen verzamelden we op allerlei manieren extra materialen om bij hen achter te laten, zodat kinderen toch kunnen spelen en ontwikkelen.

Het valt op dat veel gezinnen niet makkelijk naar buiten gaan of een speeltuin bezoeken. Iets wat we stimuleren, omdat kinderen ervan leren en ontwikkelen en door samen te spelen met andere kinderen hun vaardigheden oefenen.

Het valt op dat 1 op de 3 ouders geen enkele scholing heeft gehad of alleen (enkele jaren) basisschool.'

‘Je ontmoet ouders waar je nooit mee in gesprek zou gaan’

Leven in twee culturen, discriminatie, uitsluiting. Hoe ga je ermee om? Voor veel ouders is het een worsteling, maar extra voor ouders die niet zijn opgegroeid in het land en de cultuur waarin ze wonen.

Daarom zijn we in Leiden gestart met de workshop Weerbaar Opvoeden: een train-de-trainer concept, waarbij we sleutelfiguren in de wijk opleiden tot gespreksleider, om op hun beurt ouders in de wijk te leren hun kinderen weerbaarder op te voeden. Want wat zijn nu precies de normen en waarden in Nederland? Hoe ga je om met eer en eerlijkheid in jouw opvoeding? En wat is hierin het verschil tussen jongens en meisjes?

Najiha: “Ik wilde heel graag iets betekenen voor bewoners. Toen Naïma (BuZz) en Christien (SOL) mij vroegen trainer Weerbaar Opvoeden te

worden, hoefde ik niet lang na te denken!” Agnes: “Iedereen heeft een eigen visie op opvoeden. Ik vind het interessant om te horen hoe ouders met een andere cultuur of religie hiermee omgaan. Als ouders kunnen we veel van elkaar leren!”

Najiha en Agnes zijn twee van de zeven sleutelfiguren die door Jamila Achahchah van Movisie zijn opgeleid tot gespreksleider. In vijf dagdelen trainde Jamila hen op diverse thema's: basisvaardigheden/normen en waarden, eerlijkheid, verschil tussen jongens en meisjes, discriminatie en uitsluiting. “Het was hard werken”, lacht Agnes. “We moesten ons

goed voorbereiden en een draaiboek bijhouden. Fijn om hierbij advies en feedback te krijgen van Jamila en de andere cursisten.” “De sfeer onderling was goed en de opdrachten heel afwisselend”, vertelt Najiha enthousiast. “We tekenden onze eigen opvoedboom, speelden een rollenspel en leidden een gesprek aan de hand van een gedicht.”

Daarnaast leerden de trainers hun eigen deelnemers te werven om zelf groepen te kunnen vormen in de wijk. Najiha: “Als sleutelfiguur ben je belangrijk om Weerbaar Opvoeden tot een succes te maken.”

En dan is de training afgerond en mag je jezelf gespreksleider Weerbaar Opvoeden noemen. “Ja, dat was wel een bijzonder moment”, vertelt Agnes. “Inmiddels hebben we als duo al 4 groepen gedraaid!” Najiha: “Er kwamen veel mooie, emotionele

verhalen naar boven. Heel bijzonder dat ouders dit open in de groep met ons deelden.”

De groepen zijn heel divers: van alleen Arabisch sprekende ouders met Islamitische achtergrond, tot gemixte groepen van Afrikaanse en Roemeense tot Arabische ouders. “Dat maakt Weerbaar Opvoeden zo bijzonder. Je ontmoet ouders waar je anders nooit mee in gesprek zou gaan over opvoeding. Dit is wat ouders verbindt en waardoor ze elkaar beter gaan begrijpen”, vertelt Agnes.

In 2022 gaat Weerbaar Opvoeden in meer wijken in Leiden van start. Najiha: “We willen veel ouders bereiken. Het is bijzonder om met elkaar te praten over opvoeding en overeenkomsten te ontdekken.” Agnes: “We kijken uit naar nog meer mooie verhalen in 2022!”

Weerbaar Opvoeden / Sleutelfiguren
in de wijk worden door Movisie opgeleid
tot gespreksleider.

NIEUWSFLITSEN – 2021

deel
3

Een overzicht van SOL-nieuws rondom het **thema blokken** in 2021 — Hoe leren wij van formele trainingen en hoe stimuleren wij anderen om dat ook te doen?

foto: Johannes Odé

Onvergetelijke ervaringen tijdens ZomerTalent010

Twee weken lang uitproberen waar je goed in bent. Met ZomerTalent010 maakten we dit mogelijk voor honderden kinderen in Rotterdam, op 17 locaties verspreid door de stad.

Het startschot voor ZomerTalent010 werd gegeven door wethouder Grauss op maandag 26 juli in Huis van de Wijk Mozaïek. De jonge talenten gingen vervolgens twee weken lang aan de slag

met het opzetten van een eigen reclamebureau en namen deel aan een grote diversiteit aan workshops. Zowel leren als spelen stonden hierbij centraal. Leren interviewen en presenteren, sporten,

dansen, robots maken, met een VR-bril de wereld rond, graffiti, schilderen, noem maar op.

Femke Hartendorp, projectleider ZomerTalent010: “Zes weken geen school hebben, is voor kinderen lang. Wat wij gedurende deze twee weken hebben gedaan, is hen blijven prikkelen met kennis, bijvoorbeeld op het gebied van taal. Maar ook nieuwe dingen leren, zoals Aikido of drummen. Zo ontdekken ze waar hun talenten liggen. Het is spelen en leren. Maar wat we het meest hopen is dat zij trots zijn op zichzelf, zodat ze daar zelfvertrouwen uit kunnen halen als ze weer naar school gaan.”

Ook ouders waren positief over het zomervakantieprogramma met onvergetelijke ervaringen en iedere dag persoonlijke aandacht voor de talenten van de deelnemers. “Mijn zoon kwam dagelijks blij thuis. Hij vond het superleuk”, aldus een van de ouders in Delfshaven.

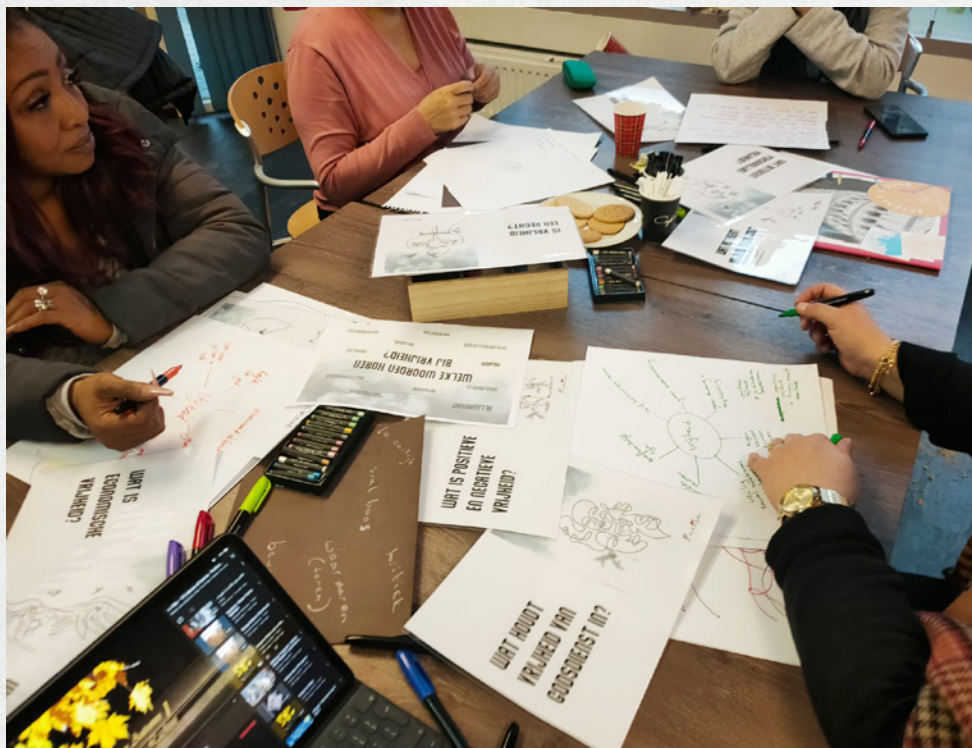

foto: Parisa Akbarzadehpoladi

Ouderbijeenkomst: Wat betekent vrijheid voor jou?

Een bijzondere ervaring voor ouders uit de Provenierswijk. In de Propeller volgden zij de interactieve workshop 'Wat betekent vrijheid voor jou?' van creative coach Parisa Akbarzadehpoladi.

Al kleurend en luisterend naar klassieke muziek gingen de ouders met elkaar en Parisa in gesprek over vrijheid en opvoeding. Vaders en moeders met een diversiteit aan (culturele) achtergronden bleken vrijheid op hele verschillende

manieren te interpreteren. Voor de een betekent het emancipatie, voor de ander het kunnen worden wat je wil. "Ik wilde heel graag naar de theaterschool, maar bij mij thuis werd dat niet geaccepteerd. Ik wil mijn kinderen niet ook beperken in hun ambities."

Terwijl de klassieke noten zich verder verspreidden door de ruimte, vroeg Parisa de deelnemers om hun positieve karaktereigenschappen op te schrijven. Zie je karaktertrekken die in jouw cultuur als positief worden beschouwd? Een intensieve en confronterende opdracht, die onverwacht veel emotie teweegbracht. Ouders werden zich bewust van hoe hun opvoeding vaak een reflectie is van hun eigen gedrag. De opvolgende weken gingen ook de kinderen met dit onderwerp aan de slag. Wat betekent vrijheid voor hen en hoe ervaren zij vrijheid in de opvoeding die ze krijgen?

De workshop was onderdeel van de wekelijkse Ouderkamer in Huis van de Wijk de Propeller. Een ochtend voor ouders uit de Provenierswijk, waarbij we uiteenlopende thema's behandelen. Van het belang van een schoon gebit, tot een EHBO-cursus en een training mentale gezondheid.

foto: SOL

Samen in Noord

Hoe belangrijk is samenwerken in een gebied als Rotterdam Noord? Dat willen we als leerwerkgemeenschap (LWG) Samen in Noord meegeven aan studenten en stagiaires van de Hogeschool Rotterdam.

Op donderdag 1 april organiseerden we een Intervisiebijeenkomst over afstand en nabijheid. Een bijeenkomst voor stagiaires en docenten van de Hogeschool Rotterdam en voor de stagebegeleiders van de samenwerkende partners binnen de LWG (Centrum Voor Dienstverlening, Kinderparadijs Meidoorn, Vraagwijzer Noord van de Gemeente Rotterdam en SOL).

De filosofie achter onze LWG: als studenten leren dat samenwerken de norm is, is dit een waardevolle basis voor hen als toekomstige professionals.

Nieuw boekje: Taalpark – Een boek vol taal

In de Week van Lezen en Schrijven (6-12 september) presenteerden we het nieuw ontwikkelde boekje 'Taalpark – Een boek vol taal'. Speciaal voor Rotterdammers die moeite hebben met taal.

Mensen die kunnen lezen en schrijven en de Nederlandse taal goed begrijpen en spreken, zijn beter in staat om werk te vinden, hun eigen financiën op orde te hebben, de kinderen op te voeden en gezond te blijven. In Rotterdam hebben 90.000 mensen van 16 jaar en ouder hier moeite mee. Speciaal voor hen ontwikkelden we het boekje Taalpark, in samenwerking met Stichting Lezen en Schrijven en wmo radar.

Onze taalvrijwilligers waren in coronatijd gedwongen om van fysieke taallessen over te stappen naar online taallessen. Om hen hierin te ondersteunen, ontwikkelden we WhatsApp lesjes: een laagdrempelige manier om de deelnemers – ondanks de coronamaatregelen – zo goed mogelijk les te kunnen geven en een taaldip te voorkomen. Een deel van deze lessen is verwerkt in het boekje. Het boekje werd in heel Rotterdam verspreid via de diverse welzijnsorganisaties in de verschillende gebieden. Zij kunnen de boekjes gebruiken in hun taallessen. Hiermee hopen we nog meer Rotterdammers enthousiast te maken voor taallessen, zodat zij beter in staat zijn om problemen op het gebied van werk, geld, opvoeding en gezondheid te voorkomen.

foto: Marcel van den Bergh

Als onderdeel van een voorlichtingsteam in Delfshaven, ging Zeki Celikkaya de straat op om mensen voorlichting te geven over het coronavaccin.

“Tegen het einde van hun ronde stappen Zeki Celikkaya en Christel Fraaij af op twee Turkse zussen van in de 80, beiden uitgerust met een kleurrijke boodschappenkar die uitpuilt van de groenten. Hebben zij hun prikken al gehad? Een trotse glimlach verschijnt op de gerimpelde gezichten. ‘Natuurlijk’, zeggen ze, en wijzen tegelijk naar hun bovenarm. ‘Nu kunnen we lekker op vakantie naar Antalya!’” - (bron: de Volkskrant)

Het is helaas niet het gangbare antwoord dat Zeki Celikkaya, Ouderen Maatschappelijk Werker bij SOL, op de markt in Delfshaven ontvangt. Samen met onder

andere huisarts Christel Fraaij was Zeki in het voorjaar onderdeel van de voorlichtingsteams die de straat op gingen om met bewoners in gesprek te gaan. Veel migranten hebben nog geen coronaprik gehaald. Ze weten niet of het veilig is, begrijpen de informatie niet of weten niet hoe ze een afspraak moeten maken. De voorlichtingsteams probeerden het wantrouwen tegen het coronavaccin weg te nemen.

Naast voorlichting op straat, startten we in 2021 met Noordje Helpt!. Een spreekuur over de coronavaccinatie, waarin we mensen zoveel mogelijk antwoord probeerden te geven op hun vragen.

SOL DURF(T) TE
BLOKKEN

De vader uit de voorstelling, in het echt zelf kind van gescheiden ouders.

‘Nu is het echt...’

Wat een stom einde: het is helemaal niet goed gekomen met die ouders! Het was één van de reacties op de theatervoorstelling ‘Nu is het echt...’ van Theater in Feite.

De theatervoorstelling ‘Nu is het echt...’ is een voorstelling over (v)echtscheidingen voor kinderen uit groep 6, 7 en 8 van de basisschool. Een leerzame voorstelling voor zowel de leerlingen als de leerkrachten, gebaseerd op het boek ‘Mijn vader woont in het tuinhuis’ van Jacques Vriens. Jitske ten Velden, Schoolmaatschappelijk Werker bij SOL, twijfelde geen moment toen ze over de voorstelling hoorde en haalde het stuk, inclusief bijpassend lespakket, naar de Mariaschool in Spangen.

“Bij ons op school zijn veel kinderen met gescheiden ouders en we merken dat vechtscheidingen steeds

vaker voorkomen. Tegelijkertijd is het een gevoelig onderwerp. We hebben soms te maken met heftige en minder traditionele situaties. Hoe ga je hiermee om als school en hoe neem je het op de beste manier op voor het kind? Waar kunnen kinderen terecht als ze ergens mee zitten?”

De kracht van theater

Dat het onderwerp en de voorstelling emoties oproepen bij de kinderen, was tijdens de voorbereidende les al duidelijk. “Het klaslokaal gaf een veilig gevoel om open en met begrip naar elkaar over dit moeilijke onderwerp te kunnen praten. Binnen 5 minuten was een van de leerlingen in tranen.” Ook tijdens en na de

Het theaterstuk is gebaseerd op het boek ‘Mijn vader woont in het tuinhuis’ van Jacques Vriens.

voorstelling liepen de emoties op. Kinderen reageerden boos op de ouders in het stuk.

Na afloop gingen de acteurs en leerlingen met elkaar in gesprek over bijvoorbeeld hun eigen woede-aanvallen. “Het vergroot het begrip van de kinderen naar de ander, maar ook naar zichzelf.” De vader uit de voorstelling – in het echt zelf kind van gescheiden ouders – vertelde dat hij vroeger het idee had dat hij moest kiezen voor een van zijn ouders. Later besepte hij dat dat niet had gehoeven. “Een gesloten meisje met een complexe thuissituatie fluisterde mij toe dat ze zelf eigenlijk ook een beetje kiest. Dat is de kracht van theater.”

(voor)Schoolmaatschappelijk Werk in 2021

2021 was een jaar, waarin de coronaprikkels de rust, stabiliteit en de structuur op scholen en bij veel mensen thuis hebben verstoord. Het steeds onderbreken van het leerproces veroorzaakte onder andere nog meer leerachterstand bij veel kinderen.

SOL was ook dit jaar verantwoordelijk voor de uitvoering van het (voor)Schoolmaatschappelijk Werk op basisscholen in Delfshaven. Met als kerntaken schoolondersteuning, kortdurende hulpverlening en toeleiding naar externe hulp werkten we nauw samen met ouders, school en samenwerkingspartners om kinderen in de wijk zo goed mogelijk te laten opgroeien en een kansrijke start te bieden. De accenten van ons werk passen we per (voor)school aan op de zorgbehoeftes van leerlingen, ouders en leerkrachten. Veel kinderen liepen door de coronamaatregelen nog meer leerachterstand op. Daarnaast had het invloed op de sociale ontwikkeling van kinderen uit kwetsbare gezinnen. School is voor deze kinderen een stabiele en rustige omgeving, waarin ze veilig en ontspannen kunnen zijn. Zowel de basisscholen als onze SMW'ers hebben zich dit jaar enorm ingezet om met de beschikbare middelen en mogelijkheden de kwetsbare kinderen en ouders te blijven ondersteunen.

Het persoonlijke en directe contact werd vervangen door digitaal contact, de zorgoverleggen vonden online plaats en de contacten met de ib'ers waren intensiever dan voorheen. We hebben kinderen online begeleid en bij complexe gevallen een huisbezoek afgelegd. Het was niet altijd even makkelijk, maar onze SMW'ers hebben zich flexibel ingesteld en hun best gedaan om zich aan te passen aan de omstandigheden.

Delfshaven: een uitdagend werkgebied

Er gebeurt veel in Delfshaven. Onze SMW'ers kregen ook dit jaar te maken met ingewikkelde situaties en omstandigheden, waarin kinderen klem zitten of risico's lopen. Ze zien ouders die moeite hebben het hoofd boven water te houden door problemen op verschillende gebieden. Maar ze zien ook ouders die, ondanks alle zorgen en problemen, streven naar het allerbeste voor hun kinderen. Gelukkig is Delfshaven ook een gebied waarin verschillende (wijkgerichte) initiatieven dit mogelijk maken.

Onze SMW'ers werkten veel samen met laagdrempelige organisaties en projecten, zoals Team Toekomst, Frontline en kansarm kansrijk. Daarnaast hebben we de samenwerking met de wijkteams en ander hulpaanbod in Delfshaven geïntensiveerd, met als mooie aanvulling onze projecten Samen Leren en Opstapje. Op sommige scholen draaien orthopedagogen mee in het zorgteam, waarmee onze SMW'ers samenwerken en afstemmen. Samen creëerden we ook dit jaar weer betere kansen voor kinderen op school en thuis.

Effecten van coronamaatregelen

Het SMW en de scholen hebben veel hinder ondervonden van de coronamaatregelen. Bij slechts een klein

deel van de leerlingen had het juist een positief effect.

“Alle problemen waar ze op school tegenaan liepen, waren opgelost: ze werden niet meer overprikkeld, niet meer gepest, ze konden zich beter concentreren en daardoor sneller werken. De rest van de dag konden ze dan dingen doen, die ze leuk vinden, zoals gamen of tekenen.”

Door de tijdelijke sluiting van de scholen hebben de SMW'ers hun dienstverlening omgegooid naar zoveel mogelijk online hulpverlening. Ze spraken ouders en kinderen per telefoon, via beeldbellen of via WhatsApp of sms. Niet altijd even makkelijk, zeker niet met onze doelgroep, waarbij het persoonlijke contact vaak onontbeerlijk is om elkaar te kunnen begrijpen. Werken tijdens de lockdown was voor het SMW een weg zoeken naar mogelijkheden om ouders en kinderen toch zo goed mogelijk te kunnen blijven helpen.

“Sommige leerlingen raakten helemaal van slag. Zij misten de structuur van de school, de liefdevolle en begripvolle aandacht van de leerkrachten, hadden meer ruzie thuis en

begrepen de lesstof op afstand niet. Ook hun ouders konden niet helpen. Sommige ouders vonden het fijn om de ochtendstress niet meer te voelen, maar de grote meerderheid gaf aan dat het online les begeleiden heel moeilijk is.”

Schoolondersteuning

Door de sluiting van de scholen hebben we aanzienlijk minder schoolondersteuning geboden dan normaal. De problematieken waren zeer divers: lichte opvoedondersteuning, weerbaarheid, opvallend gedrag in de klas, huiselijk geweld, verwaarlozing, pesten, problematische thuissituatie, armoede, rouwverwerking, vechtscheiding, traumatische ervaring, angst, vrijetijdbesteding, praktische en materiele hulpvragen, schulden.

Het aantal vechtscheidingszaken nam toe: een situatie met alleen maar verliezers. Ongelukkige, onzekere of getraumatiseerde kinderen, die zich terugtrekken of juist negatief gedrag laten zien. Maar ook de vechtende ouders, die het belang van het kind uit het oog verliezen, en slachtoffer zijn van de situatie die ze zelf creëren. Nieuw waren de gesprekken over angst voor corona, de verminderde sociale/steunende contacten en de impact van thuisonderwijs en -ondersteuning. Daarnaast vingen we steeds meer signalen op van armoede bij kinderen en gezinnen: de SMW'ers doen veel beroep op fondsen. Op school werden kerstpakketten en andere gesponseerde goederen uitgedeeld.

“

Toen ik bij één van mijn scholen weer binnen mocht, kwam ik per toeval M. tegen. Ze kwam naar me toe en fluisterde: “Er is iets ergs gebeurd thuis”. M. ken ik van een traject 2 jaar geleden. We zochten een rustig plekje en ze vertelde dat haar ouders ruzie hadden gehad over een feestje waar M. niet mocht blijven slapen van haar moeder. De ruzie liep hoog op en M. voelde zich erg schuldig. Haar thuissituatie is niet altijd gemakkelijk: vader stimuleert en helpt waar hij kan, maar moeder heeft vanwege haar geloof andere opvattingen. M. begrijpt haar soms moeilijk. We praatten erover en spraken af dat ik haar vader zou bellen. Hij bleek zich niet bewust van de impact van de ruzie op M. en stelde het erg op prijs dat ik met M. had gepraat. Hij ging er bij haar op terugkomen. Ik ben blij dat M. haar verhaal vertelde, het luchtte haar zichtbaar op. Voor SMW'ers is het belangrijk om - juist in coronatijd - zichtbaar te blijven. We moeten blijven kijken naar mogelijkheden om ouders, school en de kinderen te blijven ondersteunen.

Dagbesteding als lichtpunt voor ouderen

Opnieuw was 2021 voor ouderen een lastig jaar. Maar dit keer ging de preventieve dagbesteding, zoals de Geheugenpaleizen en het Krachthuis, niet dicht. Ook de ambulante huisbezoeken in Maassluis, Vlaardingen en Schiedam bleven plaatsvinden. De wereld ging op slot, maar het contact met onze ouderen niet.

“Vergeleken met het 1e coronajaar”, zegt Saskia van der Zijden, coördinator van alle tien SOL Geheugenpaleizen (GHP), “waren ouderen in 2021 veerkrachtiger.” “Maar”, vult collega vitaliteitscoach Natasja Le Feber van het GHP Schiedam aan, “hoewel ze zich er kranig doorheen sloegen, werd het vanaf de zomer

onrustig. De anderhalve meter afstand behouden plus de mondkapjes zorgden voor veel afstand en versterkten bij veel ouderen het gevoel van eenzaamheid. Vooral voor deelnemers met een gehoorapparaat was het moeilijk.” En, voegt ze toe, velen misten het lichamelijke contact.

Enige uitje van de week

Dat de preventieve dagbesteding openbleef en de ambulante begeleiding niet stopte, vormde voor veel ouderen een lichtpuntje. Want veel van hun normale activiteiten, zoals de handwerkclub, op bezoek en op stap met de (klein)kinderen, eten bij Resto van Harte of de sjoelclub gingen niet meer door. “Onze dagbesteding was vaak het enige uitje van de week.

Onze dagbesteding was vaak het enige uitje van de week. Niet komen was voor veel ouderen dan ook geen optie.

Niet komen was voor veel ouderen dan ook geen optie”, zegt Van der Zijden. Of corona daarvan de oorzaak is, is niet helemaal duidelijk zeggen beiden, maar 2021 tekende zich ook door een groot verloop. “Ouderen werden te laat aangemeld en gingen vrij snel daarna naar een verpleeghuis of kwamen te overlijden.”

Jonger en cultureel diverser

Een andere opvallende trend, zegt Van der Zijden, is dat de leeftijd van de deelnemers van het GHP in Noord in 2021 daalde. Er zijn steeds meer jongere ouderen in de leeftijdsgroep van 65 tot 75 jaar. Er is een grotere groep mensen met dementie, maar er is ook meer maatschappelijke aandacht voor het onderwerp en

erkenning. “Het is niet alleen meer 80-plus met Alzheimer. Er zijn ook mensen met vasculaire dementie en die groep is vaak jonger, heeft minder schroom om ervoor uit te komen en wil zich inspannen om de hersenen zo lang mogelijk zelf te kunnen trainen door met ons mee te doen. Voor het GHP is ook geen indicatie nodig, en dat maakt het heel laagdrempelig. En het zijn ook niet meer alleen liedjes uit opa’s tijd die we samen zingen, steeds meer wordt het moderne popmuziek. Muziek waar de jongere ouderen mee opgroeiden.” En wat de groep, zeker in Rotterdam-Noord, ook bijzonder maakt is de culturele diversiteit. “Zo willen Turkse ouderen bij ons juist hun Nederlandse taal blijven oefenen, omdat naarmate de dementie vordert, ze die gaan verliezen en teruggrijpen op hun moedertaal. Ze wonen en leven hier en willen zich zo lang mogelijk ook thuis blijven voelen, Nederlands kunnen blijven spreken helpt ze daarbij. Naar het GHP gaan is dan ook een bewuste keuze.”

Krachthuis: ontmoetingsplek vanaf 55+

Evenals de Geheugenpaleizen, bleef ook het Krachthuis in Rotterdam Noord gewoon open. Wekelijks komt daar een grote groep (55+) mensen bijeen om gezamenlijk activiteiten te ondernemen, variërend van met elkaar wandelen, een door jongeren georganiseerde Spoken Word ochtend tot een cursus Valpreventie. “We organiseerden ook een voorlichtingsochtend over financiële mishandeling, waar nog teveel ouderen mee te maken krijgen”, vertelt ouderenwerker Ilona van der Hoeven. “Veel van onze deelnemers denken dat overkomt mij niet, maar in de praktijk zien wij het helaas nog te vaak.”

MVS: ambulante ouderenbegeleiding

Voor veel ouderen was 2021 toch een wat eenzamer jaar, vertelt Vitaliteitscoach Saskia Batenburg. Zo vielen de bezoeken van vrijwilligers vaak weg, (klein)kinderen kwamen soms noodgedwongen minder, evenals de huisarts en ook de pedicure viel langere tijd weg. “Dan wordt het stil.” Gelukkig konden ouderen in Maassluis, Vlaarding en Schiedam (MVS) met een indicatie Meedoen in de stad

vanuit de Wmo nog steeds een beroep doen op de individuele ambulante begeleiding zoals die vanuit SOL.

“Wat mijn werk zo mooi maakt”, zegt Batenburg, “is dat we echt het verschil kunnen maken voor ouderen die een beroep op ons doen. Het zijn vaak eigenwijze ouderen, die zich niet zomaar iets laten vertellen. En terecht. Standaard riedeltjes, zoals te vaak gebruikelijk in de zorgwereld, werken bij hen niet. Je moet juist buiten die standaard durven en kunnen denken. Het zijn vaak ook zorgmijders: mensen die liever niemand om zich heen hebben. Die zich ook niet thuis voelen op de dagbesteding. Je moet ouderen niet behandelen als kleuters, het zijn mensen net als jij en ik.”

Hoewel SOL de kleinste aanbieder is binnen MVS, groeide zij in 2021 het hardst. De aanpak van SOL, op het individu gericht maatwerk leveren, spreekt ROG Plus aan. “Zo heb ik voor een cliënt met psychische en lichamelijke klachten een geschikte woning kunnen vinden. En met zijn nieuwe scootmobiel kon hij ook weer naar buiten. Ervoor zorgen dat mensen er weer toe doen, dat maakt mij iedere dag opnieuw blij.”

Leiden in 2021

Midden in de coronapandemie kwam SOL binnen in Leiden. Ruim 1,5 jaar verder durven we te stellen dat we het stempel 'coronaproof' wel verdiend hebben! Met inventiviteit en flexibiliteit hebben wij onze programmering en activiteiten ondanks alle maatregelen kunnen uitvoeren.

Sterke Sociale Basis

Afgelopen jaar werkten we op alle niveaus intensief en energiek samen met onze samenwerkingspartners BuZz en Incluzio. We realiseerden het pand aan de Nieuwstraat, waar we gezamenlijk kunnen werken, overleggen en brainstormen. Daarnaast traden we gezamenlijk naar buiten richting media en partners in Leiden.

Om de samenwerking tussen collega's van alle drie de organisaties te bevorderen, organiseerden we dit jaar 2 bijeenkomsten met als thema 'Hoe goed kennen we elkaar?'. Ook brachten we de vrijwilligersorganisaties, die onder de Sterke Sociale Basis vallen, met elkaar in contact.

Door snel schakelen wisten we rellen te voorkomen en de veiligheid te waarborgen.

Sterke Sociale Basis!

Zoals tijdens de eerste zware lockdown aan het begin van 2021. Via sociale media werden vooral jongeren in het hele land opgeroepen tot rellen. In Leiden was het Kooipark het afsprekpunt. We stelden partners (zoals politie en woningbouwcorporaties) zo snel mogelijk op de hoogte en maakten samen een plan van aanpak. Door snel schakelen wisten we rellen te voorkomen en de openbare veiligheid voor alle bewoners te waarborgen.

Nee tegen de rellen

We hebben dit jaar verschillende interventies ingezet om jongeren te bereiken en te ontmoeten. Een vast onderdeel hierin is de Ambulant Jongerenwerk Aanpak. We zijn aanwezig op plekken waar jongeren zijn, zoals op straat, pleinen en scholen.

Online jongerenwerk

Om jongeren tijdens de lockdowns en avondklok te kunnen bereiken, hebben we dit jaar andere wegen bewandeld. Zo organiseerden we verschillende online activiteiten, zoals kookchallenges, sportieve workshops en livestreams. Via de SOLcast (onze podcast) kwamen we met jongeren in gesprek over actuele onderwerpen. In de kerstperiode hebben we met Epic Youth een online programmering neergezet.

“ *Bij Leidse Boontjes kan ik gewoon mezelf zijn, ook op de dagen dat het minder goed met mij gaat.* ”

Girlz Lounge

Met de girlz Lounges, een vorm van meidenwerk, bereikten we veel meisjes en jonge vrouwen, die samen met onze JJM-ers in gesprek gingen over gevoelige en belangrijke ontwikkelingsvragen. Juist deze ontmoetingsmomenten versterken de mentale weerbaarheid van jongeren en leren hen omgaan met vragen waarmee zij worstelen.

Leidse Boontjes

Stichting Leidse Boontjes is een leer-werkplek in horecasetting en heeft als doel mensen (jongeren en jong volwassenen) met een afstand tot de arbeidsmarkt te helpen bij hun re-integratie. De stichting is opgericht door de politie en zocht in 2021 een nieuwe jongerenbegeleider en kwam bij SOL uit. Wij zagen direct de kracht van het project en een missie die aansluit bij wat wij willen bereiken voor jongeren en jongvolwassenen in Leiden.

We gingen een samenwerking aan door een van onze jongerenbegeleiders in te zetten voor Leidse Boontjes. Hiermee dragen we bij aan de toeleiding naar en coaching tijdens het traject en aan de doorstroom

naar passende dagbesteding of arbeid. De kracht van onze samenwerking zit in het versterken van deze aangepaste en veilige leer-werkplek.

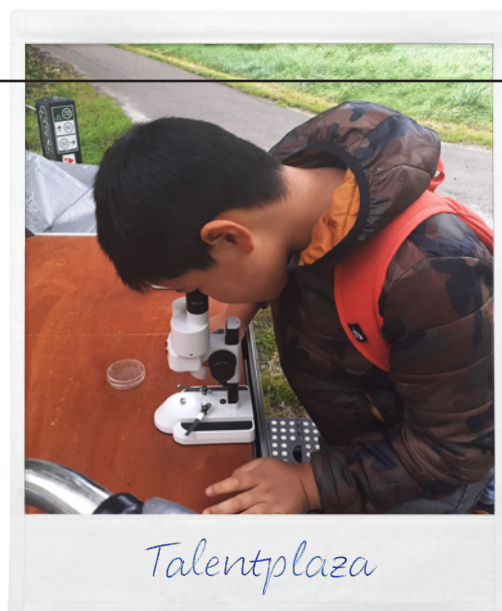

Kraanwaterdag

Op 22 september 2021 vond de landelijke Kraanwaterdag plaats. Een dag waarop buitenschoolse opvang en basisscholen aandacht besteden aan het drinken van kraanwater. In samenwerking met Dunea, JOGG, Includio en Naar Buiten organiseerde SOL een feestelijk dagprogramma op de Leidse scholen van de (gezonde school) Lucas van Leyden. De dag werd na afloop door alle organisaties unaniem als succesvol bestempeld. In april starten dan ook de voorbereidingen voor Kraanwaterdag 2022!

“ *Hier kan ik oefenen en een fout maken, zonder dat het gelijk grote consequenties heeft.* ”

Tijdens Talentplaza ontdekken wat je met het blote oog niet kunt zien.

Deskundigheidsbevordering

Alle medewerkers van SOL in Leiden volgden een basistraining schulden en financiën. Ze weten nu wat de gevolgen kunnen zijn van het hebben van schulden en hoe zij jongeren hierin het beste kunnen helpen. We werken samen met Stichting SchuldHulpMaatje, een stichting met vrijwilligers die gespecialiseerd zijn in het begeleiden van jongeren met schulden. Wanneer deze jongeren bij SOL komen, maken onze Jeugd- en jongerenmakelaars de afweging of zij deze jongeren direct doorsturen naar de Stadsbank of naar een SchuldHulpMaatje of dat zij de jongeren bij eenvoudige vragen zelf ondersteunen.

Talentplaza

Talentplaza is een wekelijks terugkerend programma voor kinderen van 8-12 jaar, waarin zij kennismaken met verschillende culturele, creatieve, technische, maatschappelijke, sport- en natuuractiviteiten. Voorafgaand aan de activiteit organiseren buurtsportcoaches van Inluzio een sportactiviteit, zodat kinderen na school hun energie kwijt kunnen om vervolgens geconcentreerd te kunnen meedoen aan Talentplaza.

Samen met onze partners organiseerden we 373 activiteiten tijdens SOL Factor 21.

Weerbaar Opvoeden

Met BuZz rolden wij dit jaar Weerbaar Opvoeden uit in Leiden. Een training waarbij ouders met verschillende culturele en religieuze achtergronden getraind worden om zichzelf en hun kinderen weerbaarder te maken en zich zo veiliger te voelen in de maatschappij. Ouders zijn erg enthousiast en we breiden dit concept in 2022 uit naar meerdere wijken in Leiden!

SOL Factor 21

Niet alle gezinnen zijn in de mogelijkheid om te genieten van een zomervakantie buitenshuis. Voor hen is het heel prettig dat hun kinderen kosteloos kunnen deelnemen aan fijne activiteiten. Daarom hebben we voor het tweede jaar op rij, in samenwerking met verschillende partners in de wijk, een grote gratis zomerprogrammering voor kinderen en jongeren (4-18 jaar) neergezet: SOL Factor 21. Samen met onze partners organiseerden we 373 activiteiten. Van ouders en kinderen ontvingen we na afloop hele positieve reacties.

VRAC: een project gericht op gelijke kansen in het onderwijs voor alle kinderen en jongeren.

De lerende wijkaanpak

It takes a Village to Raise A Child (VRAC)

In de Gelijke Kansen alliantie is het Europese project 'It takes a Village to Raise A Child' opgenomen: een project gericht op gelijke kansen in het onderwijs voor alle kinderen en jongeren. Niet alleen voor de toekomst van kinderen en jongeren zelf, maar ook voor de toekomst van onze samenleving. SOL heeft hierin het onderdeel verlengde leertijd uitgevoerd.

We hebben kinderen begeleid bij hun online lessen en ondersteunden scholen met dagelijks 2 uur activiteiten tijdens de noodopvang. Gedurende het jaar boden we diverse wekelijkse activiteiten aan, zoals sportbijeenkomsten, meidenactiviteiten, huiswerkbegeleiding en ouderbegeleiding, Pre VMBO, de profileringsklas en de Plusklas en Masterchef Junior.

De Lerende Wijkaanpak

'Samen denken, samen doen en samen leren' is de kern van de Lerende Wijkaanpak. Hoewel de Lerende Wijkaanpak in 2021 nog niet de vorm heeft gekregen, die we voor ogen hadden, hebben we de lijntjes met partners gelegd en versterkt en ligt er een vruchtbare bodem voor de Lerende Wijkaanpak in 2022. Door de inzet van onze Community builders en Spin in 't Web, flexibel en gericht op maatwerk, heeft

Reisje naar de zee!

Nieuwkomers genieten met volle teugen van de spelletjes en leren ondertussen Nederlandse woorden.

de samenwerking wel op andere manieren vorm gekregen.

We verzorgden opvang voor een 15-tal kinderen van nieuwkomers in de leeftijd van 7-11 jaar, voordat zij begin 2022 terechtkonden bij de taalklas in de Brede Merenwijkschool. Voor de ouders volgt een programma vanuit Weerbaar Opvoeden. Dit is waar we voor gaan en staan in Leiden: maatwerk leveren en samen doen wat nodig is!

SOL in cijfers

Welzijn

22
taalvrijwilligers
en -maatjes

152
deelnemers
taalles

386 unieke bewoners hebben
zich ingezet voor de buurt

331 bewoners waarvan het
netwerk is versterkt

239 75+ huisbezoeken

1.500 ouderen bezocht
aan huis

76 bewoners duurzaam geplaatst
vanuit Prestatie010

72 jongeren teruggeleid naar
school/werk/intensieve dagbesteding

271 bewoners ondersteund
met Schulddienstverlening

172 jeugdigen droegen
bij aan leefomgeving

447 volwassenen namen deel
aan gezondheidsactiviteiten

255 jeugdigen namen deel
aan gezondheidsactiviteiten

ZomerTalent010

405

kinderen deelgenomen van
92 verschillende scholen

20 verschillende activiteiten door
28 organisaties georganiseerd

49 ouders
deelgenomen

School Maatschappelijk Werk

Schoolmaatschappelijk Werk

440 gezinnen/kinderen
begeleid op 21 scholen en
9 schakelklassen waarvan
203 SISA signalen, 27 toegeleid
naar het wijknetwerk en
30 toegeleid naar het wijkteam

Voorschoolmaatschappelijk Werk

35 gezinnen/kinderen begeleid
op 21 kinderopvanglocaties
voor 68 groepen waarvan
20 SISA signalen, 7 toegeleid
naar het wijknetwerk en
5 toegeleid naar het wijkteam

Ouderen Maatschappelijk Werk

286

mantelzorgers
ondersteund

1.214
ouderen
bereikt

465
opschalingen

449
afschalingen

MVS

18 ouderen
bereikt

Gemiddeld aantal bezoekers Geheugenpaleis: 5

Spin in 't Web

160

casussen
opgelost/
gematcht

35 casussen doorverwezen
via Welzijn op Recept

6 online wijknetwerkbijeenkomsten
met in totaal **443 deelnemers**

Samen Leren

158

trajecten met Rotterdamse
gezinnen met roots in
44 verschillende landen

38 gezinnen werken
samen met andere
organisaties

samenwerking
met **55 basisscholen**

24 gezinnen toegeleid naar
andere hulp-/dienstverlening

Opstapje

61

trajecten met Rotterdamse
gezinnen met roots in
28 verschillende landen

18

gezinnen waarin geen
vader betrokken is

29

gezinnen werken samen
met andere organisaties

5

gezinnen toegeleid naar
andere hulp-/dienstverlening

Leiden

-10%

overlast jeugd

7.475

jongeren bereikt met
gezondheidsactiviteiten

236

jongeren toegeleid naar
school/werk/vrijtijdsbesteding/
talentontwikkeling

13

opgeloste
Spin casussen

18

kinderen toegeleid naar
Jeugdfonds Sport & Cultuur

104

jongeren geholpen
met financiën

2.478

deelnemers aan
SOL Factor 21

176

activiteiten tijdens
SOL Factor 21

96

deelnemers It takes a
Village to Raise A Child (VRAC)

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van
SOL (Samen Ondernemend Leren), april 2022

Tekst
SOL

Foto's
Raymond de Vries (cover + inhoudsopgave ouderenwerk,
portretten op pagina's 2, 6, 18, 20, 37, 45)
Johannes Odé (pagina 8, 12, 15, 30)
Gerry van Bakel (pagina 29)
Joop Bastinck (twee middelste foto's pagina 14)
Parisa Akbarzadehpoladi (pagina 31, links)
Marcel van den Bergh (pagina 32, rechts)
Tineke de Lange (pagina's 34 en 35)
Stadstrainers (pagina 10, links)
Sterke Sociale Basis (pagina 38, links)
Alle overige fotografie: medewerkers van SOL.

Ontwerp en productie
Studio Naranja, 's-Hertogenbosch

SOL
Schommelstraat 69
3035 CG Rotterdam
010 - 244 82 40
info@solnetwerk.nl
www.solnetwerk.nl

SOL

Schommelstraat 69
3035 CG Rotterdam

010 - 244 82 40

info@solnetwerk.nl
www.solnetwerk.nl